

Hervé
Le Tellier

ANOMÁLIE

Prix
Goncourt
2020

Vtipný a ďábelsky
inteligentní román, který
si pohrává s našimi jistotami
aby v konečném důsledku zkoumal
hranice jazyka a literatury.
Le Figaro Littéraire

Host

Hervé
Le Tellier

ANOMÁLIE

Přeložila
Sára Vybíralová

Brno 2021

Vychází za finanční podpory Ministerstva kultury ČR

L'Anomalie

© Éditions Gallimard, Paris, 2020

Translation © Sára Vybíralová, 2021

Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2021

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1167-9 (PDF)

ISBN 978-80-275-1168-6 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1169-3 (MobiPocket)

A já, jenž ti sděluji, že sníš,
jsem sám snem.

ČUANG-C'

Skutečný pesimista
ví, že na pesimismus
už je pozdě.

Anomálie

VICTØR MIESEL

TAK ČERNÉ JAKO NEBE

březen—červen 2021

Existuje cosi
podivuhodného,
co vždy předčí znalost,
inteligenci, dokonce
i genialitu – je to
nepochopení.

Anomálie

VICTOR MIESEL

BLAKE

Zabít někoho, to nic není. Člověk musí pozorovat, sledovat, přemýšlet, hodně, a když přijde ta chvíle, všechno odstříhnout. Tak. Odstříhnout. Zařídít, aby se svět scvrkl, scvrkl se natolik, že se celý soustředí v hlavní zbraně nebo čepeli nože. To je celé. Neklást si otázky, nenechat se vést hněvem, stanovit si pravidla, jednat metodicky. Blake tohle umí, a to už tak dlouho, že ani neví, kdy to umět začal. To ostatní pak přijde samo.

Blake se živí smrtí druhých. Kázání si laskavě odpusťte. Pokud se chce někdo bavit o etice, je připraven argumentovat statistikou. Jelikož – Blake se omlouvá – když takový ministr zdravotnictví sníží rozpočet, když sebere tu skener, tam lékaře a ještě jinde resuscitační oddělení, není pochyb, že tím ukrátí život tisícům neznámých lidí. Nese zodpovědnost, ale ne vinu: známá písnička. U Blakea je to naopak. Každopádně nemusí nikomu skládat účty, je nad věcí.

Zabíjení není poslání, je to dispozice. Stav myslí, chcete-li. Blakeovi je jedenáct a nejmenuje se Blake. Sedí vedle matky v peugeotu někde na okresce u Bordeaux. Nejedou moc rychle, přes cestu přebíhá pes, rána je mírně vychýlí, matka vykřikne, zabrzdí, příliš prudce, auto dostane smyk, motor zhasne. Zůstaň v autě, miláčku, proboha, zůstaň hezky v autě. Blake

neposlechne, jde za matkou. Je to šedosrstá kolie, náraz jí rozdrtil hrudní koš, krev vytéká na krajnici, ale mrtvá není, kňučí, zní to jako kňourání novorozence. Matka v panice pobíhá všemi směry, přikrývá Blakeovi oči rukama, koktá nedokončené věty, chce volat záchranku, Ale mami, vždyť je to jen čokl, je to jenom čokl. Kolie lapá po dechu na rozpraskaném betonu, její zkroucené, zlomené tělo zaujímá podivný úhel, zmítají jím postupně slábnoucí záškuby, před Blakeovým očima se odehrává agonie a on se zájmem sleduje, ze zvířete prchá život. Je po všem. Chlapec trochu předstírá smutek, nebo aspoň cosi, co za smutek považuje, aby neznepokojil matku, necítí však nic. Matka tam celá zkoprnělá dál postává nad mrtvolou, Blakeovi dochází trpělivost, tahá ji za rukáv, No tak, mami, když tu budem, nic tím nespravíme, už umřel, tak už pojď, přijdu pozdě na fotbal.

Zabíjení jsou taky schopnosti. Blake zjistí, že má všechno, co je třeba, v den, kdy ho strejda Charles vezme na lov. Tři rány, tři zajíci, tomu se říká nadání. Míří rychle a přesně, umí se přizpůsobit i těm nejstrašnějším, stěží funkčním kulovnicím, těm nejhůř seřízeným puškám. Holky ho na poutích tahají ke stánkům. Prosím, prosím, chtěla bych tamtu žirafu, toho slona, toho gameboye, jo, do toho, ještě! A Blake rozdává plyšáky, herní konzole, stává se postrachem střelnic, než se rozhodne raději nepoutat pozornost. Blakeovi se také líbí, co ho učí strejda Charles – řezat hlavy srncům, porcovat králíky. Abychom si rozuměli: zabíjet, dorážet raněné zvíře ho nijak netěší. Není žádný úchyl. Ne, to, co ho baví, je technika, bezchybná rutina, jíž lze dosáhnout opakováním.

Blakeovi je dvacet a pod velice francouzským jménem, Lipowski, Farsati nebo Martin, studuje gastronomickou školu v jednom městečku v Alpách. Není to tak, že by neměl na výběr, to pozor, mohl by dělat cokoli, bavila ho také elektrotechnika, programování, měl talent na jazyky, u takové angličtiny mu stačila tříměsíční stáž v londýnském Lang's a mluví v podstatě bez přízvuku. Ale nejvíc ze všeho má Blake rád vaření, kvůli těm soustředěným chvílím, kdy komponuje recept, času, který plyne neuspěchaně dokonce i v horečném ruchu kuchyně, dlouhým klidným vteřinám stráveným sledováním másla rozpouštějícího se v kastrolu, sklovatěním cibule, šleháním suflé. Miluje vůně a koření, rád vytváří na talíři aranžmá barev a chutí. Mohl by to být nejbrilantnější student ve škole, jenže – No ale už, Lipowski (nebo Farsati nebo Martine), nebylo by sakra na škodu, kdybyste byl na hosty o něco milejší. Je to práce ve službách, službách, slyšíte, Lipowski (nebo Farsati nebo Martine)!

Jednoho večera mu v baru jakýsi jaksepatří nametený týpek svěří, že by chtěl zabít jiného týpka. Určitě pro to má dobrý důvod, něco s prací, se ženskou, ale Blakea to nezajímá.

„A co ty, ty bys to udělal, za peníze?“

„Ses pomát,“ odpoví Blake. „Ses fakt pomát, ne?“

„Zaplatím ti, a dobře.“

Navrhne částku se třemi nulami. Blake se jen uchechtne.

„Ne. Děláš si prdel?“

Blake upíjí, pomalu, dává si načas. Týpek se zhroutil na bar, zatřepe s ním.

„Poslyš, znám někoho, kdo by to udělal. Za dvojnásobek. Nikdy jsem se s ním nesetkal. Zítřka ti řeknu,

jak se s ním spojit, ale pak už o tom nechci nic slyšet, jasný?“

Té noci Blake vynalezne Blakea. Podle Williama Blakea, kterého si přečetl poté, co viděl *Červeného draha*, film s Anthonym Hopkinsem, a líbila se mu jedna jeho báseň: „Nebezpečný svět mě to zlákal / nahý, s křikem, s prosbou k vám / jako v mraku ďábel sám.“ A navíc, Blake, *black* a *lake*, tím se dá blejsknout, ne?

Hned následujícího dne uloží severoamerický server e-mailovou adresu jistého blake.mick.22, založenou v jedné ženevské internetové kavárně. Blake si koupí od neznámého člověka počítač z druhé ruky, zaplatí v hotovosti, pořídí si starou nokií a předplacenou kartu, foťák, teleobjektiv. Když je vybavený, předá budoucí kuchař týpkovi kontakt na tohoto „Blakea“, „nezaručuju, že adresa pořád platí“, a čeká. O tři dny později pošle chlápek z baru Blakeovi strojenou zprávu, z níž lze vycítit, že mu moc nevěří. Vyptává se. Hledá slabinu. Občas počká s reakcí do druhého dne. Blake hovoří o cíli, logistice, dodací lhůtě a tato obezřetnost ho nakonec uklidní. Domluví se, Blake žádá polovinu předem: částka už má nuly čtyři. Když chlapík dodá, že si přeje, aby to vypadalo jako úmrtí „z přirozených příčin“, Blake částku zdvojnásobí a vyžádá si měsíc. Týpek už je přesvědčený, že jedná s profesionálem, a přijme všechny podmínky.

Je to jeho poprvé a Blake komponuje. Už tehdy je krajně puntičkářský, opatrný a vynalézavý. Viděl tolik filmů. Člověk by neřekl, jak moc nájemné zabijáky inspirují hollywoodští scenáristé. Od samého začátku své kariéry bude peníze za zakázku a informace o ní dostávat v igelitové tašce ponechané na místě, které si sám zvolí, v auto-

buse, fastfoodu, na staveništi, v popelnici, v parku. Bude se vyhýbat příliš opuštěným koutům, kde by byl viděn jen on, i místům příliš frekventovaným, kde by si sám nikoho nevšiml. Bude na místě hlídkovat několik hodin předem. Bude mít rukavice, kapuci, klobouk, brýle, obarví si vlasy, naučí se lepit si příčesky, vtahovat a nafukovat tváře, bude vlastnit desítky espézetek ze všech zemí. Časem se Blake naučí vrhat nožem, *half-spin* a *full-spin* podle vzdálenosti, sestrojít bombu, získat nezjistitelný jed z medúzy, bude umět za několik vteřin složit a rozložit Browning 9 mm, Glock 43, nechá si platit v bitcoinech, kryptoměně s nevyhledovatelnými toky, a za ty bude také nakupovat zbraně. Vytvoří si stránku na deep webu a dark web se pro něj stane hračkou. Na internetu jsou totiž tutoriály absolutně na všechno. Stačí hledat.

Jeho cílem je tedy muž, padesátník, Blake obdrží jeho fotografii a jméno, ale rozhodne se mu říkat Ken. Jo, jako manžel od Barbie. Je to dobrá volba: jméno Ken mu tak docela nepropůjčuje vlastní existenci.

Ken žije sám, aspoň že tak, říká si Blake, protože u ženáče se třemi dětmi si moc neumí představit vhodnou příležitost. Stejně však v jeho věku ponechává smrt z přirozených příčin pramálo možností: autonehoda, únik plynu, srdeční příhoda, náhodný pád. Tečka. Sabotovat brzdy, nafingovat směr, to Blake ještě neumí, ani si nedovede opatřit chlorid draselný, který vyvolává srdeční zástavu, a na udušení plynem se také jaksi necítí. Tak tedy pád. Deset tisíc úmrtí ročně. Většinou starci, ale co naplat. A i když Ken není žádný atlet, zápas nepřichází v úvahu.

Ken obývá 3+1 v přízemí rodinného domku poblíž Annemasse. Tři týdny Blake jen pozoruje a snuje plány.

S předstihem si koupil starou dodávku značky Renault, spartánsky si ji zařídil: sedadlo, matrace, náhradní baterie na osvětlení, a usídlil se na opuštěném parkovišti nad pozemkem. Byt má odsud jako na dlani. Ken každý den odchází kolem půl deváté, překročí švýcarskou hranici, z práce se vrací kolem sedmé večer. O víkendech za ním občas jezdí nějaká žena, učitelka francouzštiny z asi deset kilometrů vzdáleného Bonneville. Úterý je nejritualizovanější, nejvíce předvídatelný den. Ken se vrátí dřív, hned zase vyrazí ven a zamíří do posilovny, o dvě hodiny později je zpátky, stráví asi dvacet minut v koupelně, pak večerí u televize, chvíli kouká do počítače a jde spát. Tak tedy úterý večer. Pošle klientovi zprávu dle domluveného kódu: „V pondělí v osm?“ O den a dvě hodiny dřív. Objednatel bude mít alibi na úterý v deset.

Týden před plánovaným dnem objedná Blake na Kenovu adresu pizzu. Doručovatel zazvoní, Ken bez zaváhání otevře, udiveně promluví s poslíčkem, ten se dá zase na odchod i s krabicí. Blake nepotřebuje vědět víc.

Následující úterý dorazí i on přede dveře s krabicí od pizzy, chvíli pozoruje liduprázdnou ulici, natáhne si protiskluzové návleky, zkontroluje rukavice, chvíli vyčkává, aby u Kena zazvonil přesně ve chvíli, kdy půjde ze sprchy. Ken otevře, je v županu, při pohledu na krabici v poslíčkových rukou si povzdychne. Ale než ze sebe stihne cokoli vypravit, prázdná krabice sklouzne a Blake připlácne na Kenovu hrud' špičce dvou elektrických paralyzérů. Ken padne pod výbojem na kolena, Blake ho zachytí v pádu a dál tiskne paralyzéry, deset vteřin, dokud se Ken nepřestane hýbat. Výrobce uváděl osm milionů voltů, Blake to otestoval na sobě s jediným paralyzérem a málem ztratil vědomí. Dotáhne

sténajícího a slintajícího Kena do koupelny, dá mu pro jistotu ještě jednu ránu a jediným pohybem znepokojivé síly – gestem, které si desetkrát natrénoval s kokosem –, popadne oběma rukama Kenovu hlavu, zvedne ji, chytí ji za spánky a vši silou ji odmrští: lebka se roztrhne o obrubu sprchového koutu, náraz rozbije kosočtvercovou dlaždici. Okamžitě se rozlije krev, šarlatová a vazká jako lak na nehty se svou příjemnou vůní horké rzi, ústa zůstanou hloupě otevřená, široce rozevřené oči se upírají na strop. Blake rozhrne župan: elektrické výboje nezanechaly žádnou stopu. Naaranžuje tělo, jak nejlépe dovede, podle hypotetické trajektorie dané gravitací při tragickém uklouznutí.

A v tu chvíli, zrovna když se zvedne a obdivuje svou práci, se ho zmocní ohromné nutkání na malou. To by Blakea nikdy nenapadlo. Je třeba říct, že ve filmech vrazi nemočí. Potřeba je tak naléhavá, že ho dokonce napadne, že se vyčurá do mísy, hotov ji pak pořádně vydrhnout. Jenže budou-li policisté jen krapet důvtipní, nebo aspoň systematictí, a budou-li metodicky následovat proceduru, najdou DNA. Nevyhnutelně. To si aspoň myslí Blake. A tak i přes úpěnlivé prosby močového měchýře pokračuje ve svém plánu a šklebí se u toho utrpením. Vezme mýdlo, přimáčkne ho Kenovi k patě, přejede jím po podlaze a odhodí ho v ose předpokládaného uklouznutí: mýdlo odskočí a zapadne za záchod. Výborně. Až ho vyšetřovatel objeví, bude bez sebe nadšením, že rozluštil záhadu. Blake nastaví teplotu sprchy na maximum, pustí vodu, namíří proud vody na tvář a trup mrtvolky, vyhne se kontaktu s vroucí vodou a vyjde z koupelny.

Blake se vrhne k oknu, zatáhne závěsy a naposledy se zkoumavě rozhlédne po místnosti. Nic nenaznačuje,

že tu někdo táhl tělo několik metrů a že podlahu začíná zaplavovat narůžovělá voda. Počítač je zapnutý, na obrazovce svítí obrázky anglických trávníků a rozkvetlých záhonků. Ken rád zahradničil. Blake vyjde z domu, sundá si rukavice, beze spěchu dojde ke skútru zaparkovanému o dvě stě metrů dál. Nastartuje, urazí kilometr a konečně zastaví a vyčurá se. A kruci, pořád má ty černé bavlněné návleky.

O dva dny později zavolá znepokojený kolega na policii a ta zjistí, že Samuel Tadler zemřel na následky úrazu. Ještě toho dne obdrží Blake doplatek.

To všechno se odehrálo kdysi hodně dávno. Od té doby si Blake vytvořil dva životy. V jednom je neviditelný pod dvaceti jmény, stejným počtem příjmení a odpovídajícími pasy všech možných národností, včetně těch biometrických, no jo, je to jednodušší, než by člověk čekal. V tom druhém řídí pod jménem Jo na dálku sympatickou pařížskou firmu zabývající se rozvozem hotových vegetariánských jídel, s filiálkami v Bordeaux, Lyonu a teď i v Berlíně a New Yorku. Jeho spolupracovnice Flora, která je zároveň jeho manželkou, a jejich dvě děti si stěžují, že příliš cestuje a bývá moc dlouho pryč. Je to tak.

★

*21. března 2021,
Quogue, stát New York*

Dnes, 21. března, je Blake na cestách. Poprchává a on běží po vlhkém písku. Dlouhé blond vlasy, bandana, černé brýle, žlutomodrá teplákovka: strakatá neviditelnost

kondičního běžce. Do New Yorku dorazil před deseti dny s australským pasem. Let přes Atlantik byl tentokrát tak hrozný, že už se pomalu loučil se životem, bál se, že se mu Nebe mstí za všechny ty kontrakty. V nekonečné vzdušné díře mu málem ulétla i blondřatá paruka. A teď už devět dní běhá své tři kilometry pod šedivou oblohou v Quogue kolem baráků za minimálně deset milionů dolarů. Navozili sem umělé duny, v zájmu jednoduchosti ulici pojmenovali Dune Road, vysadili borovice a rákos, aby žádná z vil nebyla v dohledu té sousední a žádný z domácích pánů nepochyboval o tom, že celý oceán vlastní jen on sám. Blake běží beze spěchu, cupitá malými krůčky a najednou, jako každý den v tutéž hodinu, se zastaví před nádherným přízemním domem s fasádou obloženou širokými sekvojovými prkny, okny přes celou stěnu a terasou, na niž navazuje schodiště vedoucí k moři. Předstírá, že je udýchaný, předkloní se, jako když ho píchá v boku, a také jako každý den zvedne hlavu a zamává na pozdrav muži v dálce, trochu zakulacenému padesátníkovi, který pije kávu pod markýzou, opřený o balustrádu. Společnost mu dělá mladší muž, vysoký, nakrátko ostříhaný brunet. Drží se opodál, zády ke zdi pokryté dřevem, ustaraný pohled upírá na písčité břeh. Látku saka mu na levé straně napíná neviditelné pouzdro na zbraň. Pravák. Dnes se k nim Blake už podruhé tento týden s úsměvem přiblíží, vykročí vzhůru po písčité pěšince, mezi kručinkami a býlím.

Odměřeným pohybem se Blake protáhne, zívne, vytáhne z batohu ručník, otře si obličej, pak vytáhne lahev a dlouze se napije ledového čaje. Čeká, až se na něj starší muž obrátí.

„Dobré ráno, Dane. Jak to jde?“

„*Hi, Franck!*“ zahaleká Dan-Blake, nepřestává přitom zhluboka dýchat a zatváří se, že se šklebí křečí.

„Blbý počasí na běhání,“ řekne muž, který si od jejich prvního setkání před týdnem nechal narůst knír a šedou bradku.

„Dneska je blbej celej den,“ odpoví Blake a zastaví se pět metrů od nich.

„Ráno jsem si na vás vzpomněl, když jsem viděl kurz akcií Oraclu.“

„Ani mi o tom nemluvte. Víte, co se podle mě stane v následujících dnech, Francku?“

„Ne?“

Blake pečlivě složí ručník, uloží ho do batohu, zase tam i lahev a pak rychle vytáhne pistoli. Okamžitě vystřelí na mladšího muže, třikrát, toho náraz odmrští dozadu a on se zhroutí na lavici, a pak třikrát na ohromeného Francka, který sebou jen zlehka škusne, sveze se na kolena a zůstane rozvalený na balustrádě. Pokaždé dvě rány do hrudi a jedna doprostřed čela. Šest výstřelů za vteřinu pistolí P226 s tlumičem, tak jako tak zvuk přehlušily vlny. Další bezchybně splněný kontrakt. Sto tisíc dolarů vydělaných raz dva.

Blake vrátí sigsauer do batohu, sebere z písku šest nábojnic, povzdychne si při pohledu na zneškodněného tělesného strážce. Zase jednou firma, co nabere hlídače parkovišť, vyškolí je za dva měsíce a pustí ty amatéry do skutečného světa. Pokud ten chudák odvedl svou práci, předal šéfům jméno Dan, jeho fotku pořízenou z bezpečné vzdálenosti a jméno společnosti Oracle, kterou Blake letmo zmínil, a ti ho uklidnili, poté co

identifikovali jistého Dana Mitchella, zástupce ředitele logistiky u Oraclu v New Jersey, dlouhomasého blondáka, který se dost podobá Blakeovi – jenž se taky prokousal desítkami organigramů, aby si mezi tisíci tváří našel co nejméně podobného dvojníka.

Pak se Blake zase rozběhne. Déšť zesílí a rozmaže jeho stopy. Půjčená toyota stojí dvě stě metrů odsud, její poznávací značka patří totožnému autu, které si minulý týden vytipoval v ulicích Brooklynu. O pět hodin později nastoupí pod novou identitou do letadla směr Londýn a pak do Eurostaru, který ho zaveze do Paříže. Bude-li jeho zpáteční let méně rozbouřený než Paříž – New York před deseti dny, bude to dokonalé.

Blake je profesionál, při akci už se mu nikdy nechce na záchod.

★

*Neděle 27. června 2021, 11.43,
Latinská čtvrt', Paříž*

Zeptejte se Blakea, nejlepší kávu v celém Saint-Germain mají právě v tomto baru na rohu Rue de Seine. Dobrá káva, čímž chce Blake říct opravdu dobrá, je zážrak zrozený z těsné spolupráce výtečného zrna, zde čerstvě pražené, jemně namleté Nicaraguy, filtrované a změkčené vody a perkolátoru, v tomto případě značky Cimbali, každodenně čištěného.

Od doby, kdy si Blake otevřel svou první vegetariánskou restauraci v Rue de Buci poblíž Odeonu, si zvykl sem chodit. Když už si má člověk nad vším zoufat, tak aspoň

na terase pařížské kavárny. Ve čtvrti se mu tedy říká Jo, jako Jonathan nebo Joseph nebo Joshua. I zaměstnanci ho oslovují Jo a jeho jméno se nikde neobjevuje, nejspíš až na kapitál holdingu zapsaného v obchodním rejstříku, který společnost vlastní. Blake měl odjakživa v úctě tajemství, nebo řekněme diskrétnost, a každodenně se ukazuje, že dělá dobře.

Tady se Blake tolik nehlídá. Nakupuje, vyzvedává své dvě děti ze školy a od doby, kdy si pro každou ze čtyř restaurací najali provozního, chodí s Florou do divadla a do kina. Banální život, v němž je také možné se zranit, ale jen proto, že doprovázíte Mathildu na poníka a z nepozornosti si narazíte nadočnicový oblouk o dveře boxu.

Obě identity jsou vzájemně naprosto nepropustné. Jo a Flora splácejí hypotéku za hezký byt, co by kamenem dohodil od Lucemburské zahrady, Blake si před dvanácti lety koupil za hotovost 2+1 poblíž Gare du Nord v hezkém domě v Rue La Fayette, s dveřmi a okny obrněnými jako stěny trezoru. Oficiální nájemník platí nájem a jeho jméno se každý rok mění, tím snáz, že neexistuje. Člověk není nikdy dost opatrný.

Blake tedy upíjí svou kávu bez cukru a bez starostí. Čte knihu, kterou mu doporučila Flora; ženě nepřiznal, že autora poznal v letadle z Paříže do New Yorku minulý březen. Je poledne, Flora odvedla Quentina a Mathildu ke svým rodičům. Oběd vynechá, protože dnes ráno si domluvil schůzku na třetí odpoledne: kontrakt, který obdržel včerejšího dne ráno. Jednoduchá a dobře placená záležitost, klient podle všeho dost spěchá. Musí se jen stavit převléknout v Rue La Fayette, jako to dělá vždycky. Třicet metrů od něj ho pozoruje zachmuřený muž v kapuci.

VICTOR MIESEL

Victor Miesel nepostrádá šarm. Dřív ostře řezané rysy jeho tváře se s roky zjemnily, jeho husté vlasy, římský nos a snědá pleť mohou připomínat Kafku, zdatného Kafku, jemuž se podařilo překonat čtyřicítku. Jeho velké tělo je vytáhlé, stále štíhlé, ačkoli mu přirozená sedavost jeho zaměstnání několik kil přidala.

Victor totiž píše. Bohužel i přes kladné ohlasy dvou jeho románů, *Hory přijdou za námi* a *Nepovedené prohry*, přes literární cenu, velmi pařížskou, ale jednu z těch, jejichž název na červené pásce zrovna nepřitahuje zástupy, prodeje jeho knih nikdy nepřesáhly pár tisíc výtisků. Dokázal se však přesvědčit, že nic není méně tragické a že deziluze je opakem neúspěchu.

Ve třiačtyřiceti letech, z nichž patnáct strávil psaním, mu malý svět literatury připomíná burleskní vlak, kde se v první třídě, za tiché podpory neschopných průvodčích, halasně usadili podvodníci bez jízdenky, zatímco skromní géniové – ohrožený druh, k němuž se Miesel nepočítá – zůstali na nástupišti. Přesto však nezahořkl; nakonec se o to přestal starat, nevadí mu vysedávat na knižních veletrzích, aby tu podepsal čtyři výtisky za stejný počet hodin: když spolubratr v neúspěchu věnuje sousedovi od stolu trochu svého času, příjemně si pohovoří. Miesel

může působit nepřítomně a odměřeně, ale navzdory všemu má pověst vtipálka. Jenže copak není každý vtipálek hodný toho jména vtipálkem „navzdory všemu“?

Miesel se žíví překlady. Z angličtiny, ruštiny a polštiny, jazyka, kterým na něj v dětství mluvila babička. Překládal Vladimira Odojevského, Nikolaje Leskova, autory z předminulého století, které už skoro nikdo nečte. Občas se také přichomýtl k různým hovadinám, třeba když na žádost jednoho festivalu adaptoval *Čekání na Godota* do klingonštiny, jazyka krutých mimozemšťanů ze *Star Treku*. Aby udělal dobrý dojem na svého bankovního poradce, překládá Victor také zábavné anglosaské bestsellery, v jejichž světle se literatura jeví jako minoritní umění pro minoritní cílovou skupinu. Jeho profese mu otevřela dveře uznávaných, ne-li mocných nakladatelských domů, aniž však jejich práh překročily jeho vlastní rukopisy.

Miesel je maličko pověřčivý: kapsa jeho džínsů vždy obsahuje kostičku lega, tu nejběžnější, dvakrát čtyři túplíky, jasně červenou. Pochází z opevnění hradu, který s otcem stavěli v jeho dětském pokojíčku. Na stavbě došlo k nehodě a maketa zůstala stát nedokončená vedle postele. Chlapec často tiše pozoroval cimbuří, padací most, figurky, donžon. Pokračovat ve stavbě sám, stejně jako ji rozmontovat, by znamenalo přijmout smrt. Jednoho dne odpojil ze zdi jednu cihlu, vsunul si ji do kapsy a hrad rozložil. To se stalo před čtyřiatřiceti lety. Dvakrát Victor cihlu ztratil a dvakrát si pořídil jinou, tožnou. Poprvé s bolestí v srdci, podruhé už bez pocitů. Když mu minulý rok zemřela matka, vložil cihličku do její rakve a okamžitě si pořídil novou. Ten malý červený

rovnoběžnostěn není jeho otec, jen vzpomínka na vzpomínku, korouhev synovství a věrnosti.

Miesel nemá děti. V citové oblasti létá od neúspěchu k neúspěchu se stále nenarušeným entuziasmem. Je příliš často odměřený, a tím i nepřesvědčivý, a ještě nepoznal ženu, s níž by prožil delší období života. Nebo si možná partnerky vybírá schválně tak, aby to nikdy nemohlo nastat.

Ne, to je lež: on *tu* ženu potkal před čtyřmi lety na překladatelských dnech v Arles: během besedy, kde vysvětloval, „jak překládat humor u Gončarova“, seděla v první řadě. Pokoušel se dívat i jinam než na ni. Po setkání ho zdržel jeden nakladatel – co kdybyste pro nás přeložil ruskou feministku Ljubov Gurevičovou? Co říkáte? Skvělý nápad, ne? – a Victor se nemohl vytrádit. Ale o dvě hodiny později stála za ním ve frontě trpělivě směřující k dezertům a usmívala se. Pravda o lásce je taková, že srdce má okamžitě jasno a křičí. Samozřejmě nepůjdeme dotyčné ihned zničehonic vyznat lásku. Nepochopila by to. A tak, abychom zamaskovali, že už nás má v hrsti, zahájíme konverzaci.

Když doputoval do závěrečné etapy čokoládových fondánů, Victor se otočil a oslovil ji. Koktavě se jí otázel, jak do angličtiny přeložit vanilkový *crème anglaise*, když *french cream* je *crème Chantilly*, tedy šlehačka. Ano, nic lepšího ho bohužel nenapadlo. Způsobně se zasmála a lehce zastřeným hlasem, který mu připadal pohádkový, odpověděla *Ascot cream* a vrátila se ke svému stolu za kamarádkami. Chvíli trvalo, než mu došlo, že Ascot je stejně jako Chantilly dostihové závodíště, ale v Anglii.

Vyměnili si pohledy, které si chtěl vykládat jako spiklenecké, a Victor se ostentativně vydal k baru v naději, že tam za ním přijde, ale byla zabraná do hovoru. Připadal si hloupě jako puberták a vrátil se do hotelu. Nenašel ji mezi fotografiemi vystupujících, ale nepochyboval, že ji potká znovu, a celé dopoledne pod různými záminkami obcházel tvůrčí dílny. Marně. Nebyla ani na závěrečném večírku. Vypařila se. Během poslední snídaně v hotelu ji popsal příteli patřícímu k organizátorům, jenže „drobná“, „tmavovlasá“ a „fascinující“ nebyla zrovna nejpřesnější definice.

O dva roky později se Victor na arleské překladatelské dny vrátil, a má-li být upřímný, pak proto, aby ji potkal. Od té doby do svých překladů vkládá – závažné profesní selhání – krátké pasáže evokující ascotský hipodrom či šlehačku. Se záškodnictvím začal v překladu souboru článků Gurevičové – do úvodního textu „Почему нужно дать женщинам все права и свободу“, „Proč bychom měli ženám dát veškerá práva a svobody“, vložil větu: „Svoboda není žádná šlehačka na čokoládovém dortíku, je to právo.“ Bylo to diskrétní, ale kdo ví? Koneckonců, o Gončarova se celkem zajímala. Ale ne. Pokud knihu četla, přídávku si nevšimla, nakladatel také ne a ostatně vůbec žádný čtenář. Victor si nechal život proklouznout mezi prsty, a to je k uzoufání.

Začátkem roku mu francouzsko-americká organizace financovaná kulturním oddělením francouzské ambasády udělí cenu za překlad jednoho z oněch thrillerů, které ho živí. Na začátku března ji vyrazí převzít do Spojených států a letadlo se dostane do strašlivých turbulencí. Chvíle, kdy bouře zmítá letadlem, se zdají nekonečné.

Kapitán se je snaží uklidnit, ale nikdo v kabině nepochybuje – a Victor ještě méně než ostatní –, že ztroskotají na moři, roztrhají se o vodní plochu. Několik minut vzdoruje, křečovitě se drží sedadla, napíná svaly, aby jím nesmýkl každý otřes. Pohledem se vyhýbá okénku, za nímž je tma a krupobití. A v tu chvíli zahlédne o několik řad před sebou, poblíž blondáka v kapuci, kterého očividně neprobudí nic, onu ženu. Kdyby si jí všiml během nástupu, nespustil by ji z očí. Není jí sice úplně podobná, krutě mu však připomíná jeho zmizelou Arlesanku. Její křehkost, jemnost rysů, její pleť, gracilní tělo jako by patřily mladičké dívce, ale drobné vrásky kolem očí napovídají, že jí bude kolem třiceti. Sklíčka kostěných brýlí jí na nose kreslí efemérní muší křídélka. Občas se usměje na svého souseda, o dost staršího muže, snad svého otce; záškuby letadla je zdánlivě baví, pokud je ovšem neuklidňuje předstírat nenucenost.

Jenže letadlo se propadne do další vzdušné díry a ve Victorovi se náhle něco zlomí, zavře oči a nechá sebou zmítat sem a tam, už se nesnaží tělo zadržet. Stal se jednou z těch laboratorních myší, které při vystavení silnému stresu přestanou bojovat a odevzdají se smrti.

Nakonec letadlo po nekonečné době bouři unikne. Ale Miesel je vysílený, uvízl ve strašlivém pocitu nesku-tečna. Lidé okolo ožívají, smějí se, pláčou, on to však všechno pozoruje zpoza kalného skla. Kapitán všem zakáže se až do přistání odpoutat, ale Miesel, kterého opustila veškerá energie, by se stejně nedokázal zvednout ze sedadla. Jen co se otevrou východy, cestující se k nim vrhnou, nemůžou se dočkat, až z letadla vystoupí, ale zatímco se letadlo vyprazdňuje, Miesel zůstává

sedět na svém místě u okna. Uvolí se zvednout, až když mu letuška poklepe na rameno. V tu chvíli pomyslí ještě intenzivněji na mladou ženu. Cítí, že jen ona by ho dokázala vytrhnout z oné hrozné propasti neexistence, hledá ji očima, ale žena není v dohledu a nenachází ji ani ve frontě před imigrační kontrolou.

Vedoucí knižního oddělení konzulátu ho přijde vyzvednout na letiště a dělá si o mlčenlivého a dezorientovaného překladatele starost.

„Určitě to zvládnete, pane Mieselee?“

„Ano. Nejspíš jsme málem umřeli. Ale jsem v pořádku.“

Mdlý tón muže z konzulátu znepokojí. Až do hotelu už spolu nevymění jediné slovo. Když se tam druhého dne v podvečer pro Miesela vrátí, pochopí, že překladatel za celý den nevyšel z pokoje, ani se nenajedl. Musí ho přimět, aby se osprchoval a oblékl. Recepce se koná v knihkupectví Albertine na Páté avenue, naproti Central Parku. V příhodné chvíli, po naléhavém posunku kulturního atašé, vytáhne Miesel z kapsy děkovnou řeč sepsanou ještě v Paříži a bezvýrazným hlasem prohlásí, že rolí překladatele je „osvobodit ryzí jazyk, uvězněný v díle, jeho transpozicí,“ ochable oddeklamuje neupřimné pochvaly na adresu autorky, vysoké, špatně nalíčené blondýny, která se usmívá po jeho boku, a pak náhle zmlkne. Než se stihnou rozhostit rozpaky, chopí se mikrofonu autorka, vřele mu poděkuje a oznámí, že její fantasy sága bude mít další dva díly. Pak přijde řada na přípitek; Miesel se tváří nepřítomně.

„Moh by se doprdele aspoň trochu snažit, vzhledem k tomu, kolik nás ty tanečky stojej,“ zabrblá kulturní rada. Chlapík z knižního oddělení Miesela nepřesvěd-

čivě obhajuje a druhého dne ráno nastoupí překladatel na zpáteční let.

Po návratu do Paříže začne psát, jako by mu někdo diktoval, a sama neovladatelná mechanická toho psaní ho vtáhne do propastné úzkosti. Kniha se bude jmenovat *Anomálie* a bude autorova sedmá.

„Za celý život jsem neudělal jediné gesto. Víím, že to gesta mě celou dobu utvářela, že se žádný pohyb neuskutečnil na základě mé vůle. Mému tělu stačilo pohybovat se mezi řádky, jež jsem nenačrtl. Jak domyšlivé je tvrdit, že se svobodně pohybujeme vesmírem, když přitom jen následujeme nejkratší možné spojnice. Limit limitů. Žádný rozlet nikdy naše nebe nerozvine.“

Za několik týdnů zaplní Victor Miesel s grafomanským elánem asi stovku stran textem podobného ražení, oscilujícím mezi lyrismem a metafyzikou. „Škeble, jež zakouší perlu, ví, že jediné vědomí je bolest, či dokonce slast z bolesti. [...] Chlad polštáře mi pokaždé připomene marnou horkost mé krve. Chvěju-li se chladem, pak proto, že kožešina mé osamělosti nedokáže zahřát svět.“

V posledních dnech přestane vycházet z domu. V závěrečném odstavci určeném nakladatelství píše o tom, jak moc tato zkušenost s derealizací hraničí s nesnesitelnem: „Nikdy jsem se nedozvěděl, v čem by svět byl jiný, kdybych nikdy neexistoval, ani k jakým břehům bych jej posunul, pokud bych existoval intenzivněji, a nevidím, v čem můj zánik pozmění jeho běh. Jsem zde, kráčím po cestě, jejíž chybějící kameny mě vedou do nicoty. Stávám se bodem, v němž se život a smrt setkávají tak blízce, až spolu splývají, kde se maska živého upokojuje na tváři zesnulého. Dnes ráno, za dobré viditelnosti, dohlédnu až k sobě a vidím, že

jsem stejný jako druzí. Neukončuji svůj život, dávám život nesmrtelnosti. A konečně píšu poslední marnou větu, která si neklade za cíl změnit okamžik.“

Poté, co dopíše tato slova a odešle soubor redaktorce, přeleze Victor Miesel pod nápořem intenzivní úzkosti, kterou nedovede pojmenovat, zábradlí balkonů a spadne. Nebo se z něj vrhne. Nezaněchá žádný dopis, ale celý jeho text směřuje k tomuto krajnímu gestu.

„Neukončuji svůj život, dávám život nesmrtelnosti.“

LUCIE

*Pondělí 28. června 2021,
Ménilmontant, Paříž*

V šeru nad rámem otvírá muž s ostrými rysy potichu dveře ložnice, unavený pohled upře na stěží rozeznatelnou postel, kde spí žena. Záběr trvá tři vteřiny, ale Lucii Bogaertové se nelíbí. Je moc světlý, rozptýlený, příliš statický. Kameraman asi pospával. Poznává si, že si při barevných korekcích budou muset pohrát s gamou a kontrastem a rozostřit příliš výrazný obraz v zadním plánu. Maličko ořízne záběr kolem obličeje Victora Cassela, lehce na něj zazoomuje, zpomalí o několik okének, aby mu dodala trochu rytmu. Tak. O mnoho lepší. Právě díky tomuto citu pro detail, díky svému filmovému instinktu se stala oblíbenou střihačkou tolika režisérů.

Je brzy, pět hodin ráno, Louis spí. Za dvě hodiny ho probudí, *to wake, woke, woken*, nachystá snídani, *to eat, ate, eaten*, a ano, procvičí si s ním nepravdělná anglická slovesa, která teď v šesté třídě berou. Prozatím však Lucie spěšně přestřihává interiérovou scénu nového filmu od Maiwenn, před polednem se na ni mají společně podívat. Bolí ji za krkem a má suché oči. Vstane. Velké zrcadlo nad krbem odráží podobu drobné, štíhlé ženy

éterických, dívčích tvarů, s bledou pletí, jemnými rysy, tmavými, nakrátko ostříhanými vlasy. Na tenkém řeckém nose má velké kostěné brýle, v nichž vypadá jako studentka. Dojde k oknu v obývacím pokoji. Když ji zaplaví pocit prázdnoty, vždycky si jde opřít čelo o jeho chladné sklo. Ménilmontant spí, ale město ji vtáhne do sebe. Kdyby mohla, opustila by své tělo a rozpustila se ve vnějším světě.

Tlumené cinknutí ji upozorní na e-mail. Přečte si Andrého jméno a povzdychne si. Zlobí se, ani ne tak proto, že na ni naléhá, jako proto, že ví, že by naléhat neměl, ale nemůže si pomoci. Jak může být současně tak inteligentní a tak křehký? Jenže láska znamená neumět zabránit srdci, aby podupalo rozum.

S Andrém se seznámila před třemi lety na večírku u kamarádů filmařů. Přišla pozdě a jakýsi muž, který byl právě na odchodu, zůstal. Posmívali se mu: No jistě, když dorazí krásná Lucie, André už domů nespěchá... Takže to byl on, André Vannier ze studia Vannier & Edelman, ten architekt, o němž jí vyprávěli. Vysoký, štíhlý muž, který vypadal na padesát, ale dalo se vytušit, že je starší. Měl dlouhé ruce, oči, v nichž se zračil smutek i veselí a jež si dokázaly uchovat něco věčně mladého. Hned vy cítila, že ho zajímá, a držet ho v zajetí se jí líbilo.

Znovu se setkali nedlouho poté. Nenápadně se jí dvořil a Lucie pochopila, že se bojí méně zesměšnění než toho, aby ji neobtěžoval. Nejdřív ho taktně odmítla. Přesto se vídali dál, pravidelně, pokaždé byl ohleduplný, vtipný, pozorný. Uhodla, že není hrdý na svůj život starého mládence, tématu se pokaždé vyhýbal a Lucie za tím tušila zástup milenek a pramálo kouzla.

Jednoho jarního večera ji pozve domů na večeři. Udiví ji eklektické složení jeho přátel: velmi konceptuální malířka, anglický chirurg zrovna projíždějící Paříží, novinářka z *Le Monde*, knihovník dost holdující alkoholu, a dokonce jistý Armand Mélois, nevšední a rafinovaný muž, který – jak se dozví během jídla – řídí francouzskou kontrarozvědku. Lucie se také seznamuje s rozlehlým haussmannovským bytem, zařízeným střízlivě s převahou dřeva a industriálního designu, přeplněným knihami, romány, vzdáleným chladnému, minimalistickému stylu, jaký bývá přisuzován architektům. Na jedné z polic trůní sádrová soška Mickey Mouse v zářivých barvách. Uchopí figurku mezi prsty a udiveně si ji prohlíží. André k ní přistoupí:

„Je ohavná, co?“

Lucie se usměje.

„Koupil jsem si ji, abych měl doma něco, co odolá návyku. Šerednosti přivyknout nejde. Patří k životu. Ošklivému životu, ale přece životu.“

Celý večer ohyzdný Mickey Mouse magneticky přitahuje Luciin pohled. A najednou, aniž ví proč, na ni Disneyho myš promluví, říká jí, že s tímto mužem je možné dojít štěstí.

Představí mu Louise. André není vypočítavý: bystrý a vtipný chlapec na prahu puberty se mu ihned zalíbí a nesnaží se dělat si z něj spojence. Není ale ani naivní: v boji o Luciino srdce nestojí o nepřítele.

Jednoho dne se zrovna loučí po společném obědě, Lucie chce přejít ulici, vykročí a André ji za paži prudce strhne dozadu. Projede kamion a zatroubí na ni. Bolí ji rameno, ale opravdu mohla umřít. Z Andrého tváře

vyprchala všechna barva. Chvíli stojí vedle sebe, zvuky města působí přehnaně hlasitě. André zrychleně dýchá, Lucie také. Pak ji najednou přitiskne k sobě a vydechne:

„Ublížil jsem ti, promiň, měl jsem strach, už jsem si myslel, že... Tolik tě miluju.“ A ustoupí, polekaný větou, která mu vyklouzla. Vykoktá ještě jednu omluvu a odejde. Lucie se dívá, jak se vzdaluje, a poprvé si všimne, jak rychle a vzpřímeně kráčí, jak je ještě pořád mladý. Událost ji rozruší natolik, že se mu ozve až za dva týdny, a když se znovu setkají, André už se o tom nezmíní.

Ale řekl to. Miluju tě. Lucie té větě nedůvěřuje. Ještě je brzy na to, zase ji slyšet. Milovala jiného muže, který to lživé sloveso používal přespříliš a špatně, ponižoval ji, týral, mizel, vracel se a zase mizel. Chtěla by Andrému říct, že je unavená všemi těmi muži, kteří po ní touží pro její hebkou pleť, štíhlé nohy, bledé rty, to, čemu říkají krása, ten příslib štěstí, a kteří v ní nevidí nic víc. Takovými, kteří k ní přistupují jako lovci, takovými, kteří si ji touží pověsit na zeď jako trofej. Zaslouží si víc než impulzivní žádostivost, už nechce, aby si s ní nikdo zahrával. Chtěla by mu říct, že to je ten důvod, proč ji to k němu postupně přitáhlo, důvod, proč je tady. Ten čas, který jí dopřál, něha, kterou z něj cítí, jeho respekt. Mrzí ji, že ho drží v roli starého, mlčenlivého milovníka, ráda by to dokázala utnout, anebo se přestat držet zpátky a docela mu podlehnout. Zatím se jen stydí, že je k němu tvrdá a občas i krutá, když odolává vzrůstající přitažlivosti, kterou k němu cítí.

Uplyne ještě jedna zima a pak jednou, teď to budou čtyři měsíce, po večeři u Kima, v té malé korejské restauraci v Marais, kam si zvykli chodit, jí znovu řekne: „Víš, Lucie, záleží mi na tobě a vím, co všechno stojí mezi námi,

proti nám. Ale jestli mě někdy budeš chtít za partnera, na libovolně dlouhou dobu, bude na tobě, abys udělala první krok...“ Pohled, který na ni v tu chvíli upírá, je bezvěký, Lucie se zmateně usměje, a i když dobře ví, že by si měla ještě dopřát čas, dostane strach, že ho to marné čekání omrzí. Rozhodne se chytit Kaira, hravého řeckého bůžka vhodné příležitosti, za jeho zrzavé pačesy. Celou svou bytostí cítí, že se teď musí posadit vedle něj, a něžně ho políbí. Na krásnější úvodní scénu by si netroufla ani anglická romantická komedie. Ničeho nelituje.

Od tohoto lehce zázračného okamžiku už se André a Lucie nerozdělí.

André měl o čtrnáct dní později, na začátku března, odjet do New Yorku kvůli stavbě Silver Ringu; ona v té době dokončovala posledního von Trottu a až do další Maiwenn za více než měsíc nic neměla. Navrhl jí, aby jeli spolu: budou mít čas, půjdou vzdát hold kachnám v Central Parku, navštívit Kleea v Guggenheimu a třeba zajdou i na muzikál na Broadwayi. Souhlasila bez váhání, za podmínky, že jí ukáže i svou stavbu. Šlo o její způsob, jak mu dát najevo, že tam chce patřit. Když se vrátila domů, s radostí a předstihem se pustila do balení, Co si vezmu za knížky, třeba toho Coetzeeho, šup tam s ním, a taky tohohle Romaina Garyho v edici Pléiade, ten není moc těžký, a tyhle černé šaty, ano, ty mi přece sluší, tahle sukně je moc krátká, ale vezmu si punčocháče, v březnu ještě bývá taková zima, a užívala si tu ohromnou, znovunalezenou lehkomyšlnost. Louis souhlasil, že půjde na nějakou dobu k babičce.

Let byl turbulentní, skoro děsivý. Ve chvílích, kdy to vypadalo, že se letadlo zlomí vejpůl, a kdy už ji strach málem připravil o veškerou sebekontrolu, na ni André